

בצבור, אָבֵל שְׁלִיחַ שְׁלָהֶם לֹא -
הָרִי כְּתוּב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל
ה' וַגּוֹ'. וְכָתוּב (שם) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
וַגּוֹ'. מָה הַטֵּעַם? מִי שֶׁמְּפָרֵשׁ
חֻבוֹתָיו, בֵּית דִּין מִתְרַחֵקִים
מִמֶּנּוּ, מִשּׁוֹם שֶׁבֶן אָדָם קָרוֹב
לַעֲצָמוֹ וְלֹא נִדְוֵן עַל פִּיּוֹ.

וְעוֹד, לֹא עוֹזֵב לְמַקְטָרֵג לְלַמֵּד
עָלָיו חוֹב וּמוֹם. שֶׁבֶן אָדָם יִקְדִּים
וַיֹּאמֶר, וְלֹא יִתֵּן מְקוֹם לְאַחַר
לוֹמֵר, וְאִזּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹחֵל לוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (משלי כח)
וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרוּחֶם.

בִּימֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְקַנְיִם בֵּית
דִּין פֶּסֶא לְמַלְךָ לְדוֹן אֶת כָּל
הָעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים
בְּרֵאשׁוֹנָה בְּדִין לְפָנָיו, שִׁירְבוּ
הַרְחָמִים. (לפני שִׁירְבָה הַרְגוּ). לְמַדְנֹו,
וּמִשְׁפֵּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ מָה הוּא? אֵלֹא
אֵלוֹ שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה.
מִדּוּעַ שְׁנֵי יָמִים? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי
בְּתֵי דִין שֶׁמִּתְחַבְּרִים כְּאַחַד. דִּין
עָלְיוֹן, שֶׁהוּא קָשָׁה, בְּדִין תַּחְתּוֹן,
שֶׁהוּא רַפָּה, וּשְׁנֵיהֶם נִמְצָאִים.

וְעַל זֶה לֹא יוֹדְעִים אֵלֹו הַבְּבָלִים
סוּד שֶׁל הַיִּבְבָּה וְהַיִּלְלָה, וְלֹא
יוֹדְעִים שֶׁשְׁנֵיהֶם צְרִיכִים, יִלְלָה
שֶׁהוּא דִין תְּקִיף. שְׁלֹשָׁה שְׂבָרִים
שֶׁהוּא דִין רַפָּה, גְּנִיחוֹת שְׁגוֹנָח
בְּרַפְיוֹן. הֵם לֹא יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים
שְׁנֵיהֶם. וְאֵנוּ יוֹדְעִים וְעוֹשִׂים
שְׁנֵיהֶם. (ועל זה סוד היבבה והייללה ושניהם
צריכים. אלו הבבלים אינם יודעים, ועושים
שניהם.) וְהַפֵּל יוֹצֵא לְדֶרֶךְ אֱמֶת.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ
בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ.
תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, מָהוּ בַחֲדָשׁ?
זֶה בֵּית דִּין רַפָּה, שֶׁנִּקְרָא חֲדָשׁ.

בַּכֶּסֶה - (פסא של העולם העליון, פסא של
אות ה', זה פחד יצחק שהוא פסא למלך העליון.
עוד בכסה) זֶה דִּין קָשָׁה, פְּחַד יִצְחָק.
דִּין שֶׁמִּתְכַּסֶּה תְּמִיד, שְׂאִין הוּא
דִּין בְּגִלוּי. פִּי חֵק - זֶה דִּין רַפָּה.

שְׁלִיחָא דְלֵהוֹן לֹא, הָא כְּתוּב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה
אֶל יְיָ וַגּוֹ'. וְכָתוּב (שמות לב) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וַגּוֹ'.
מָאִי טַעְמָא. מָאֵן דְּמְפָרֵשׁ חוֹבֵיה, בִּי דִינָא
בְּדִילִין מִיַּנְיָה, בְּגִין דְּבַר נֶשׁ קָרִיב לְגַרְמִיָּה,
וְלֹא אֶתְדֵן עַל פּוּמִיָּה.

וְתוֹ, לֹא שְׂבִיק לְמַקְטָרְגָא לְאוּלְפָא עָלֵיה חוֹבָא
מוּמָא. דְּבַר נֶשׁ יִקְדִים (דף ר"א ע"ב) וַיִּימָא,
וְלֹא יְהִיב דּוּכְתָא לְאַחְרָא לְמִימַר. כְּדִין קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא מְחִיל לֵיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרוּחֶם.

בְּיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקַנְיִן בִּי דִינָא כּוּרְסִיָּא
לְמַלְכָא, לְמִידָן כָּל עַלְמָא. וַיִּשְׂרָאֵל
עֲאֵלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמֵּיה, דְּלִיפּוּשׁ רַחְמֵי.

(ס"א קמיה דליפוש רחמיא) תִּנָּן וּמִשְׁפֵּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר
יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מָאִי הוּא. אֵלֹא הֵנִי תְרִי
יוֹמִין דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמָאִי תְרִי יוֹמִין. בְּגִין
דְּאֵינוֹן תְרִי בִי דִינָא, דְּמִתְחַבְּרִין כְּאַחַד. דִּינָא
עַלְמָה, דְּאֵיהוּ קַשְׂיָא, בְּדִינָא תַּתְּאָה, דְּאֵיהוּ
רַפְּיָא, וְתַרְוּוּיָהוּ מִשְׁתַּכְּחִי.

וְעַל דָּא לֹא יוֹדְעֵי הֵנִי בְבָלָאִי, רְזָא דִיבְבָא
וַיִּלְלוּתָא, וְלֹא יוֹדְעֵי דְתַרְוּוּיָהוּ אַצְטְרִיכוּ,

וַיִּלְלוּתָא דְאֵיהוּ דִינָא תְקִיפָא. תִּלְתַּת תְּבִירִין
דְּאֵיהוּ דִינָא רַפְּיָא, גְּנוּחֵי גְנוּחַ רַפְּיָא. אֵינוֹן לֹא
יוֹדְעֵי, וְעַבְדִּין תַּרְוּוּיָהוּ. וְאֵנוּ יוֹדְעִין, וְעַבְדִּין
תַּרְוּוּיָהוּ. (ס"א ועל דא רזא דיבבא ויללה ותרווייהו אצטריכו, הני

בבלאי, אינון לא יודעי, ועבדו תרווייהו.) וְכָלֵא נְפָקִין לְאוּרַח
קְשׁוּט.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה
לְיוֹם חֲגֹנוּ. תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, מָאִי

בַּחֲדָשׁ. דָּא בִי דִינָא רַפְּיָא, דְּאֵקְרִי חֲדָשׁ.
בַּכֶּסֶה: (כֶּסֶה דְעַלְמָא עַלְמָה, כ"ס ה' דָּא פְּחַד יִצְחָק דְאֵיהוּ כֶּסֶה לְמַלְכָא
עַלְמָה, תוּ בַכֶּסֶה) דָּא דִינָא קַשְׂיָא, פְּחַד יִצְחָק. דִּינָא
דְּאֵתְפְּסִיָּא תְדִיר, דְּלֹאוּ אֵיהוּ דִינָא בְּאֵתְגַלְיָא.